

Ulgi na innowacje

Jak podatnicy wykorzystują potencjał na oszczędności z tytułu ulg B+R, IP Box, na robotyzację, na prototyp i ekspansję?

Edycja III: Sierpień 2024



Kluczowe liczby

A blurred background image of a modern industrial factory. A large, white robotic arm is the central focus, positioned vertically. The background shows various pieces of machinery, conveyor belts, and structural elements of the factory, all slightly out of focus to emphasize the robotic arm in the foreground.

11 667 (+12%)

tyle razy skorzystano z ulg na innowacje
w 2023 r.

9,42 mld zł (+32%)

suma kosztów odliczonych w ramach
ulg na innowacje w 2023 r.

Wprowadzenie

Ulgi na innowacje wciąż zyskują na popularności!

Statystyki pokazują, że podatkowe ulgi na innowacje z roku na rok stają się coraz bardziej popularne. Z jednej strony, jest to efekt szukania przez polskich przedsiębiorców oszczędności podatkowych, z drugiej – przyczynia się do tego postęp technologiczny, a w ostatnich latach szczególnie wzrost wykorzystania sztucznej inteligencji. Przedsiębiorcy, chcąc nadążyć za tymi zmianami, podejmują innowacyjne działania, które uprawniają ich do korzystania z ulg podatkowych, co z kolei przekłada się na wzrost liczby firm, które korzystają z tych preferencji.

Ilu podatników sięgnęło po ulgi podatkowe w 2023 r.? Ile wyniosły koszty kwalifikowane? W których województwach ulgi cieszą się największym powodzeniem?

Na te pytania odpowiada III edycja naszego raportu „Ulgi na innowacje”.

[Zapraszamy do lektury!](#)



Część 1.

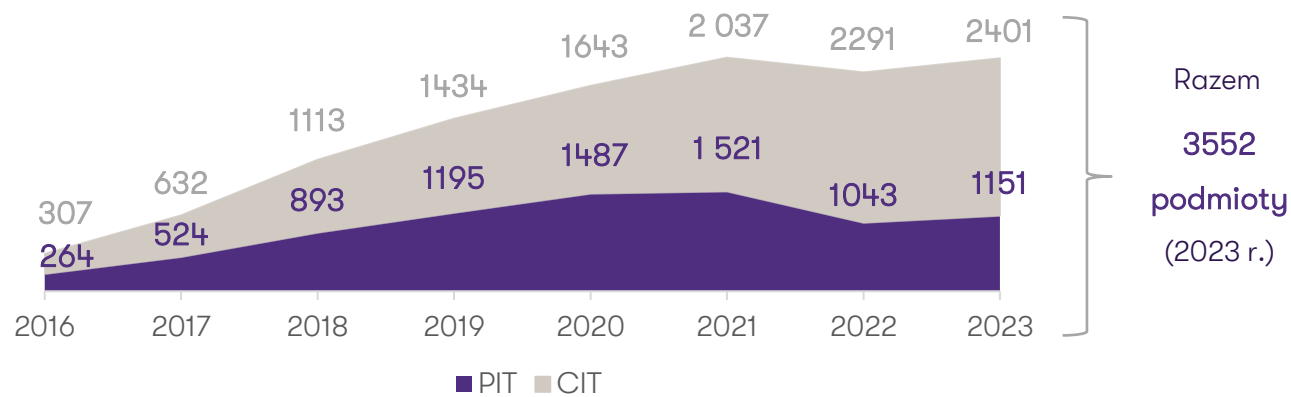
Ulgi B+R i IP Box: jak podatnicy korzystali z nich
w 2023 r.?

Ulga B+R wraca do trendu wzrostowego...

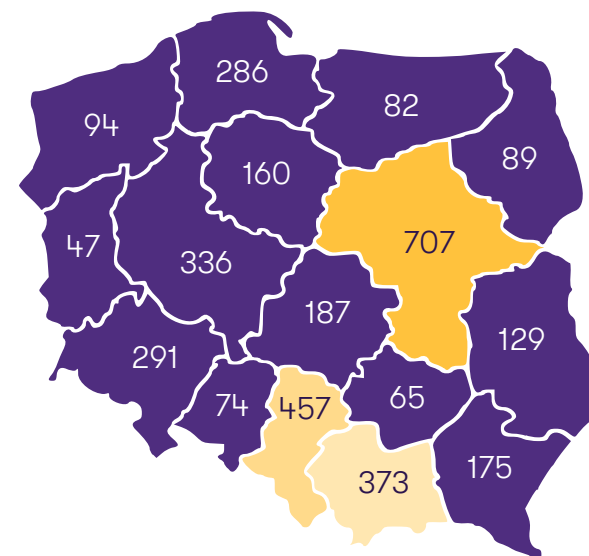
Spadek zainteresowania ulgą B+R w 2022 r. okazał się chwilowy. W 2023 roku sięgnięto po nią już 3552 podatników, co jest najlepszym wynikiem od momentu wprowadzenia tej preferencji w 2016 r.

Ulga B+R przysługuje przedsiębiorcom, którzy wprowadzają do swojej oferty nowe produkty lub pracują nad ulepszeniem dotychczasowych, o ile prowadzą działalność rozwojową. W ubiegłym roku skorzystało z niej 1151 podatników PIT oraz 2401 podatników CIT, czyli łącznie 3552 podmioty. To najlepszy rezultat odkąd ustawodawca umożliwił korzystanie z tej preferencji. Wynik ten może oznaczać także powrót do trendu wzrostowego w korzystaniu z ulgi badawczo-rozwojowej po tym jak w 2022 r. nastąpił spadek zainteresowania tym rozwiązaniem. W minionym roku po ulgę najczęściej sięgali przedsiębiorcy z woj. mazowieckiego (707), śląskiego (457) i małopolskiego (373). Najmniej zainteresowanych odnotowano w woj. lubuskim (47).

Wykres 1. Liczba podatników PIT i CIT, którzy dokonali odliczenia od podstawy opodatkowania kosztów poniesionych na działalność badawczo-rozwojową w zeznaniach podatkowych za lata 2016-2023



Razem
3552
podmioty
(2023 r.)



Grafika 1.

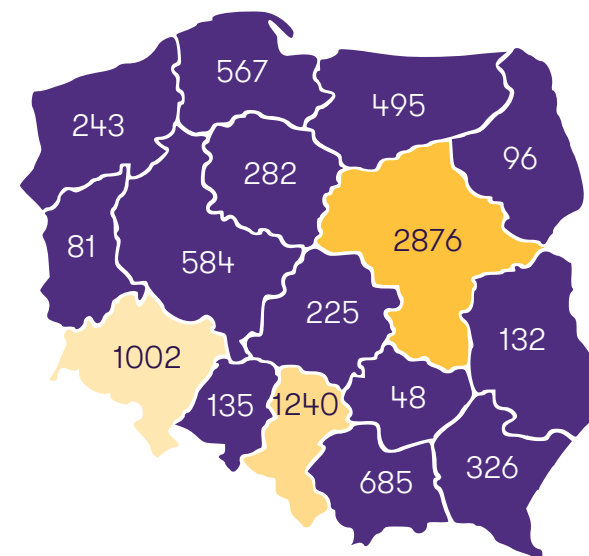
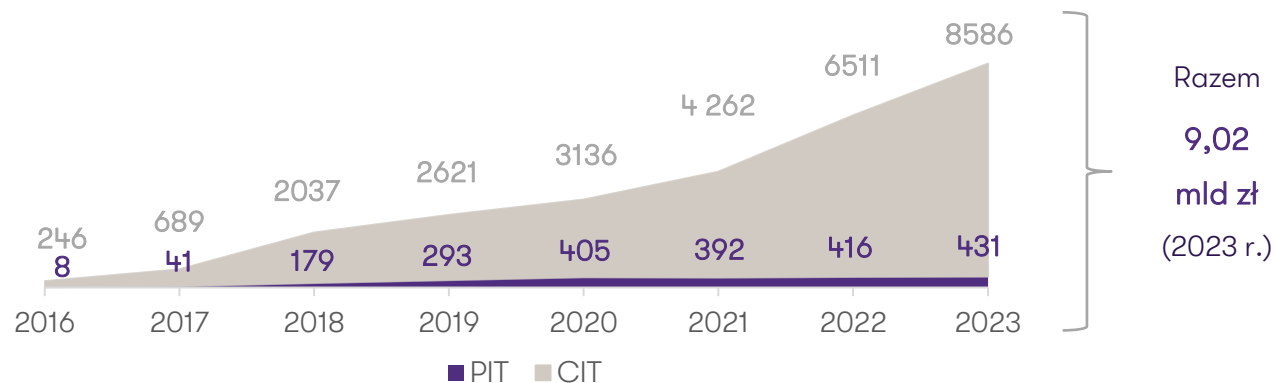
Liczba podatników, którzy skorzystali z ulgi B+R w 2023 r. w podziale na województwa

...kwota odliczeń wciąż rośnie

Nieprzerwanie rośnie kwota kosztów odliczonych w ramach ulgi badawczo-rozwojowej – w 2023 r. wyniosła ponad 9 mld zł.

Ulga B+R umożliwia odzyskanie do 38% wydatków poniesionych na działalność badawczo-rozwojową. Od 2016 r., czyli od momentu wdrożenia ulgi do polskiego systemu podatkowego, nieprzerwanie rośnie ogólna kwota odliczeń z tytułu kosztów kwalifikowanych w ramach tej ulgi – w 2023 r. wyniosła 9,02 mld zł wobec 6,93 mld zł rok wcześniej, co oznacza wzrost o blisko 25%. Województwem, w którym odliczono najwyższe koszty było woj. mazowieckie z kwotą ok. 2,88 mld zł. Za nim uplasowały się woj. śląskie (1,24 mld zł) i dolnośląskie (ok. 1 mld zł). Najmniej kosztów odliczyli podatnicy z woj. świętokrzyskiego (48 mln zł).

Wykres 2. Ogólna wartość odliczonych od podstawy opodatkowania kosztów poniesionych na działalność badawczo-rozwojową dokonana przez podatników PIT i CIT w latach 2016–2023 (w mln zł)



Grafika 2.

Kwota odliczeń w ramach ulgi B+R w 2023 r. w podziale na województwa [mln zł]

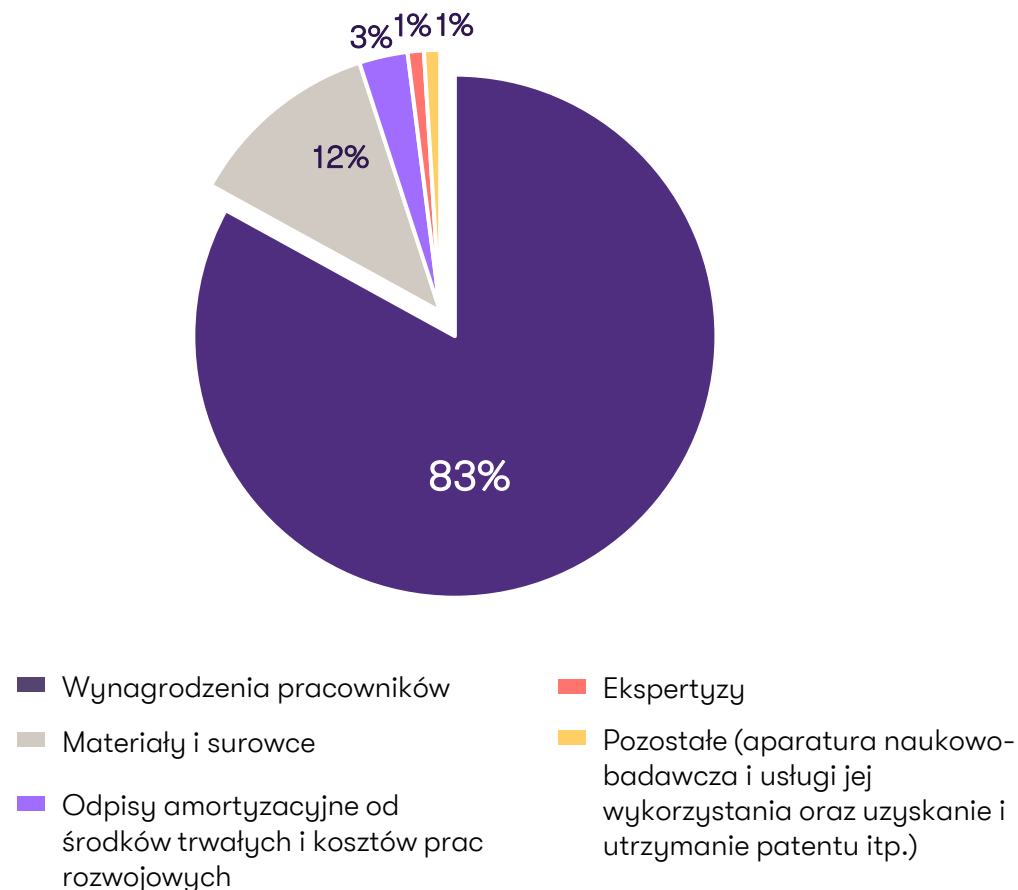
Wynagrodzenia najczęściej odliczanym kosztem B+R

Wśród kosztów uzyskania przychodów poniesionych na działalność badawczo-rozwojową niezmiennie najczęściej odliczaną pozycją są wynagrodzenia pracowników.

Z podziału kosztów kwalifikowanych za 2023 r. udostępnionego przez Ministerstwo Finansów wynika, że wynagrodzenia stanowiły, podobnie jak w latach ubiegłych, większość wszystkich odliczonych kosztów B+R, a dokładniej 83%. Wpływ na taką sytuację mają dwa czynniki: 1) przedsiębiorcy większość prac B+R realizują własnym sumptem, przy pomocy swoich pracowników, 2) od 2022 r. zwiększono limit odliczenia wynagrodzenia pracowników do 200%.

Na drugim miejscu w zestawieniu znalazły się materiały i surowce – stanowiły 12% odliczonych w tym czasie kosztów. W dalszej kolejności były to odpisy amortyzacyjne od środków trwałych – 3%, a następnie ekspertyzy – 1% kosztów. Pozostałe pozycje, takie jak aparatura naukowo-badawcza oraz usługi związane z jej wykorzystaniem, a także uzyskanie i utrzymanie patentu, stanowiły łącznie 1% odliczonych kosztów.

Wykres 3. Koszty kwalifikowane (B+R) w podziale na rodzaje za 2023 r.

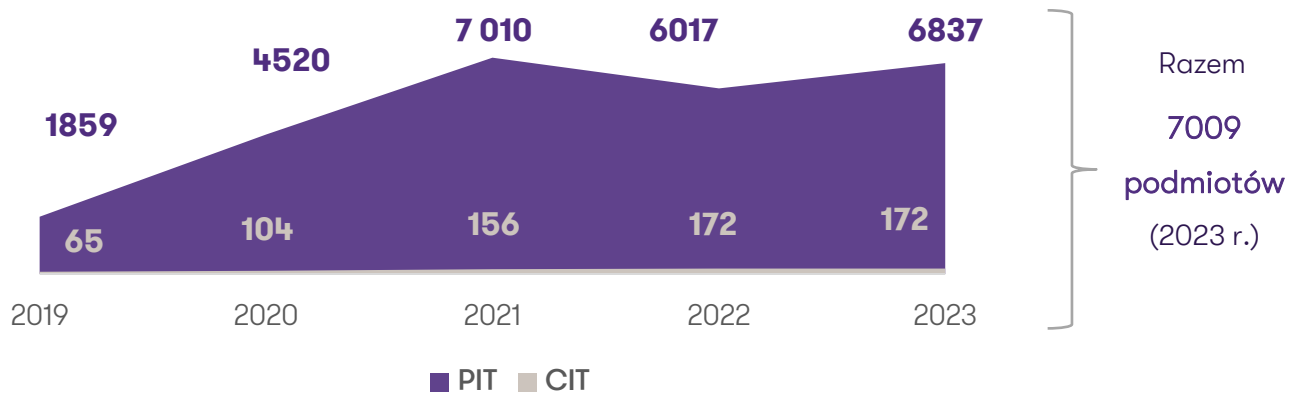


Odbicie widoczne także w uldze IP Box...

Ulgę IP Box wybrało w 2023 r. ponad 7000 podatników – to lepszy rezultat niż rok wcześniej, jednak dotychczasowy rekord z 2021 r. nie został pobity.

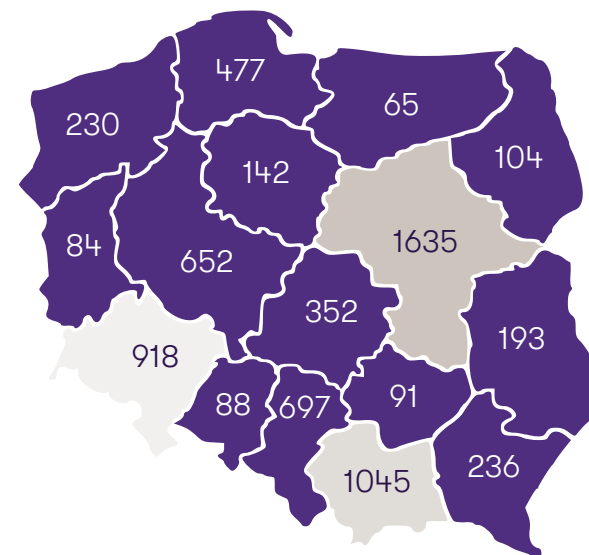
Ulgą IP Box, wprowadzona w 2019 r., ma zachęcić podatników do wdrażania innowacyjnych rozwiązań oraz poszukiwania potencjału biznesowego w działalności związanej z prawami własności intelektualnej. Dane zgromadzone przez Ministerstwo Finansów pokazują, że w 2023 r. liczba podmiotów, które skorzystały z ulgi wzrosła do 7009 podmiotów (6837 podatników PIT oraz 172 podatników CIT) z 6189 rok wcześniej. Najchętniej po ulgę IP Box sięgali podatnicy z woj. mazowieckiego (1635), małopolskiego (1045) oraz dolnośląskiego (918). Najmniej chętnych znalazło się z kolei w woj. warmińsko-mazurskim (65).

Wykres 4. Liczba podatników PIT i CIT, którzy odliczyli kwotę podatku od dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej (IP Box) w latach 2019-2023



Grafika 3.

Liczba podatników, którzy skorzystali z ulgi IP Box w 2023 r. w podziale na województwa

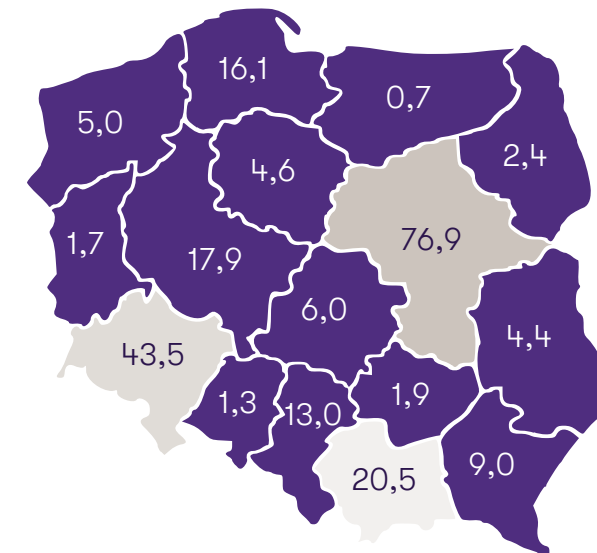
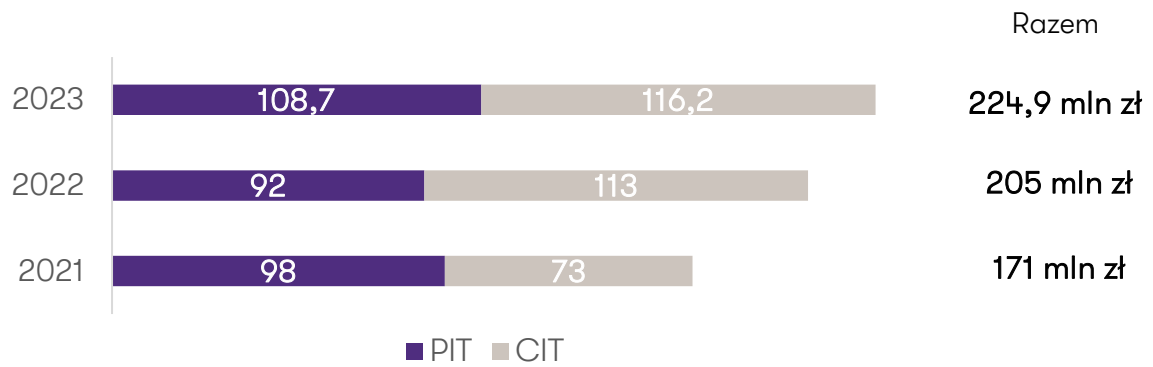


...oraz w kwocie podatku

Kwota podatku od dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej wzrosła w 2023 r. do blisko 225 mln zł.

Ulga IP Box pozwala skorzystać z preferencyjnej stawki podatkowej wynoszącej 5%, w odniesieniu do dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej. W ślad za wzrostem liczby podatników, którzy w minionym roku zdecydowali się na skorzystanie z tej ulgi, wzrosła także kwota podatku z tytułu tej preferencji – do 224,9 mln zł z 205 zł rok wcześniej. W przypadku podatników PIT kwota podatku przekroczyła po raz pierwszy 100 mln zł i wyniosła 108,7 mln zł. Podatnicy CIT odpowiadali za nieco ponad 116 mln zł kwoty podatku. Największą kwotę podatku odnotowano w woj. mazowieckim (76,9 mln zł), dolnośląskim (43,5 mln zł) oraz małopolskim (20,5 mln zł). Mniej niż 1 mln zł wyniosła z kolei kwota podatku w woj. warmińsko-mazurskim.

Wykres 5. Kwota podatku od dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej (IP Box) w latach 2021-2023 z podziałem na podatników PIT i CIT [mln zł]



Grafika 4. Kwota podatku w uldze IP Box w 2023 r. w podziale na województwa

Część 2.

Ulga na robotyzację, prototyp i ekspansję:
czy podatnicy się do nich przekonali?

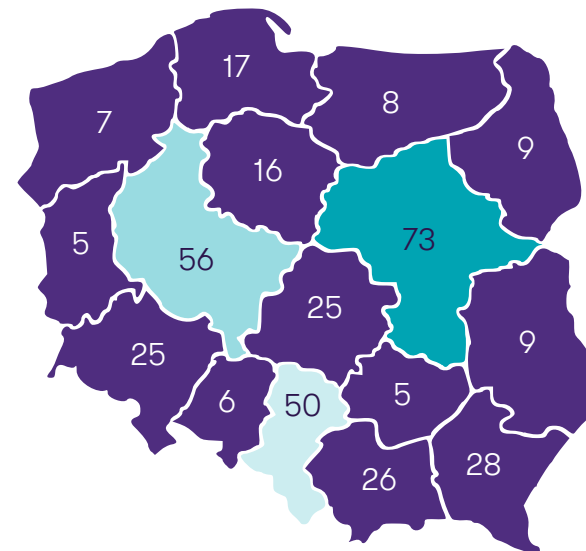
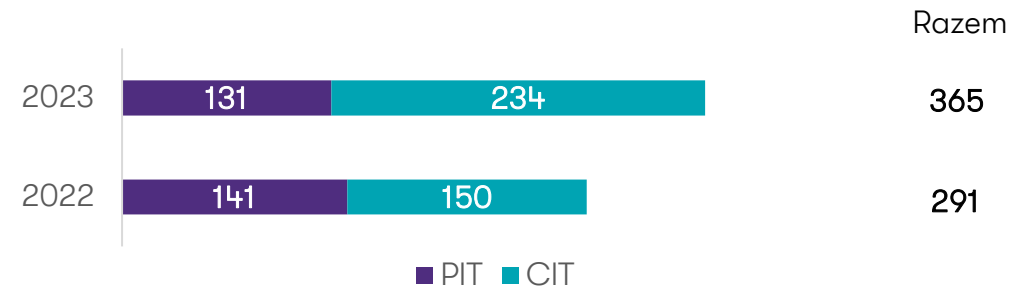
Ulga na robotyzację powoli w górę...

W drugim roku obowiązywania wzrosła liczba podatników, którzy rozliczyli ulgę na robotyzację - w zeznaniach za 2023 r. skorzystało z niej 365 podmiotów wobec 291 w roku 2022.

Ulga na robotyzację ma zachęcić podatników do zakupu robotów przemysłowych w celu przyspieszenia rozwoju biznesu i zwiększenia konkurencyjności rynkowej poprzez automatyzację produkcji. Na razie trudno mówić o dużym zainteresowaniu przedsiębiorstw tym rozwiązaniem. W 2023 r. odliczenia z tytułu kosztów uzyskania przychodów poniesionych na robotyzację dokonało bowiem 234 podatników CIT oraz 131 podatników PIT - łącznie 365 podmiotów, o 74 więcej niż rok wcześniej.

Najwięcej podatników sięgnęło po tę preferencję w województwach: mazowieckim (73), wielkopolskim (56) i śląskim (50). Najmniejszym zainteresowaniem cieszyła się ona w województwach: lubuskim i świętokrzyskim (po 5 podatników) oraz opolskim (6).

Wykres 6. Liczba podatników podatku PIT i CIT, którzy skorzystali z ulgi na robotyzację w latach 2022-2023



Grafika 5. Liczba podatników, którzy skorzystali z ulgi na robotyzację w 2023 r. w podziale na województwa

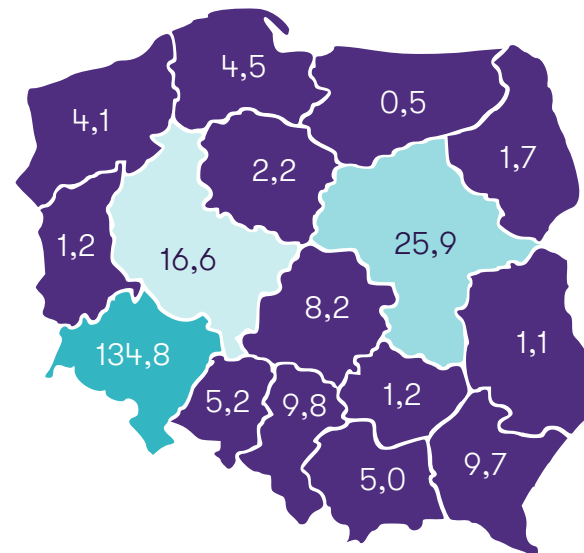
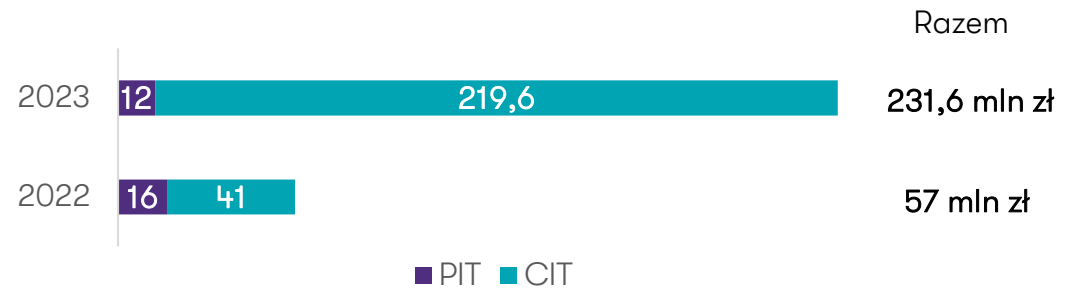
...przyniosła ponad 230 mln zł odliczeń

Podatnicy, którzy w 2023 r. skorzystali z ulgi na robotyzację, odliczyli w sumie 231,6 mln zł kosztów, czterokrotnie więcej niż rok wcześniej.

Ulga na robotyzację, poza prawem do rozliczenia wydatków jako kosztów uzyskania przychodów poprzez odpisy amortyzacyjne, daje podatnikom możliwość na odliczenie od podstawy opodatkowania kwoty stanowiącej 50% kosztów poniesionych na robotyzację. W minionym roku podatnicy CIT dokonali 219,6 mln zł odliczeń z tytułu tej preferencji, natomiast podatnicy PIT jedynie 12 mln zł. Suma odliczeń przekroczyła 230 mln zł – to zdecydowane przyspieszenie względem roku 2022, kiedy kwota odliczeń wyniosła jedynie 57 mln zł.

Ponad połowę kwoty odliczeń zrealizowali podatnicy z woj. dolnośląskiego – wyniosła ona blisko 135 mln zł. W dalszej kolejności były to podmioty z Mazowsza (ok. 26 mln zł) oraz Wielkopolski (16,6 mln zł). Najmniejsze koszty odliczyli z kolei podatnicy w woj. warmińsko-mazurskiego (0,5 mln zł) oraz lubelskiego (1,1 mln zł).

Wykres 7. Kwota odliczeń w ramach ulgi na robotyzację w latach 2022-2023 z podziałem na podatników PIT i CIT [mln zł]



Grafika 6. Kwota odliczeń w ramach ulgi na robotyzację w 2023 r. w podziale na województwa [mln zł]

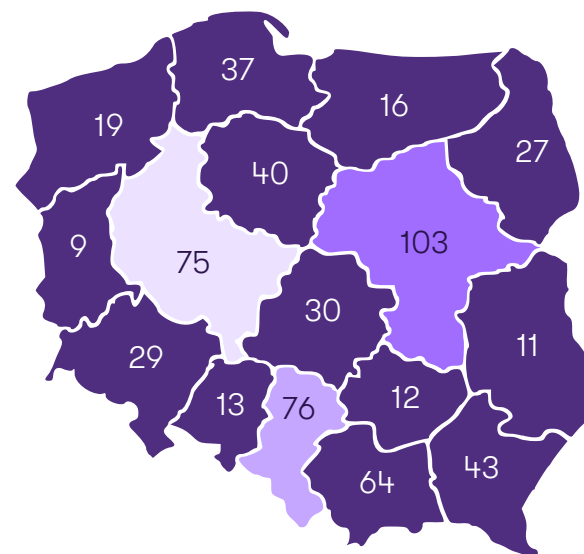
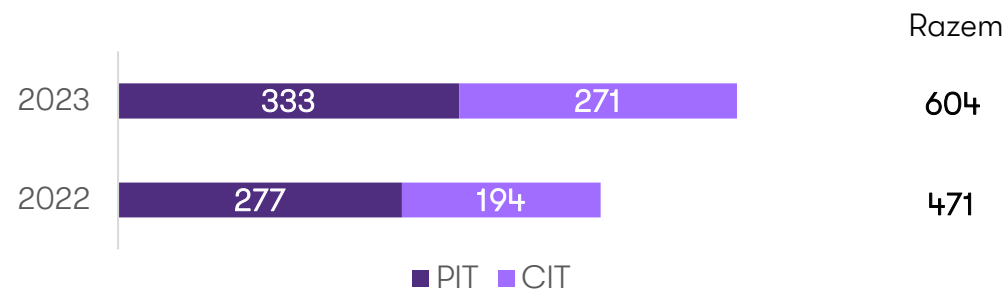
Podatnicy częściej sięgali po ulgę na ekspansję...

Rośnie liczba podatników, którzy zdecydowali się skorzystać z ulgi na ekspansję – w 2023 r. było ich 604 wobec 471 rok wcześniej.

Ulga na ekspansję, zwana także „pro wzrostową”, to preferencja dostępna od 2022 r. dla wszystkich firm, które produkują i ponoszą wydatki związane ze zwiększeniem przychodów z działalności. Dane zebrane przez Ministerstwo Finansów pokazują, że w minionym roku skorzystało z niej 271 podatników CIT oraz 333 podatników PIT, czyli łącznie 604 podmioty. To wynik lepszy niż rok wcześniej, gdy ulgę rozliczyło ogółem 471 podatników.

Co szósty podatnik, który skorzystał z ulgi na ekspansję w 2023 r. złożył zeznanie podatkowe na Mazowszu. 76 podmiotów zrobiło to na Śląsku, a 75 w Wielkopolsce. Najmniej zainteresowanych tą preferencją znajdziemy w woj. lubuskim (9), lubelskim (11) oraz świętokrzyskim (12).

Wykres 8. Liczba podatników podatku PIT i CIT, którzy skorzystali z ulgi na ekspansję w latach 2022-2023



Grafika 7. Liczba podatników, którzy skorzystali z ulgi na ekspansję w 2023 r. w podziale na województwa

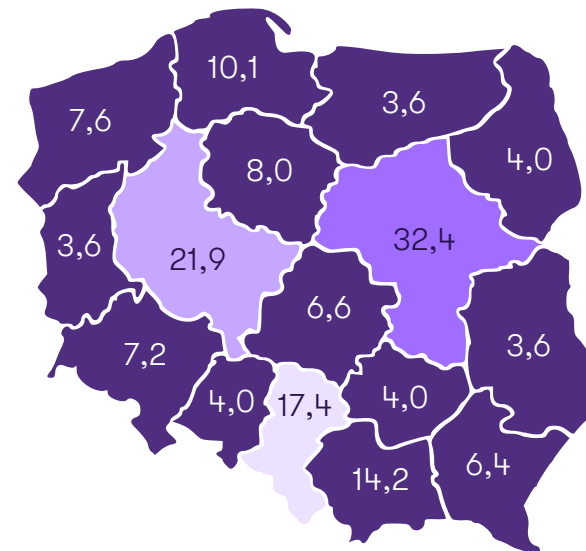
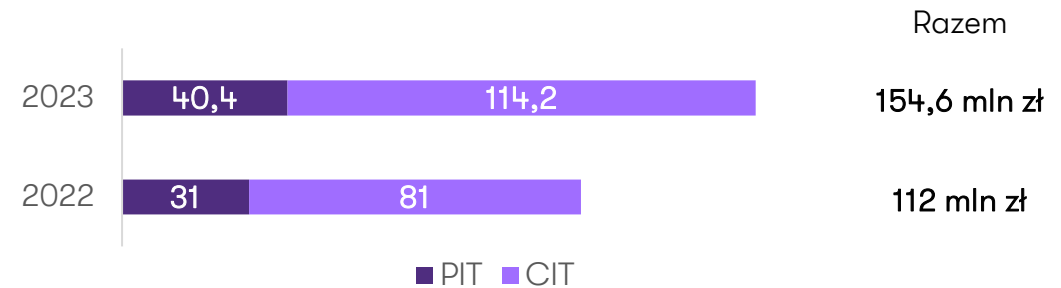
...przyniosła blisko 155 mln zł odliczeń

Podatnicy, którzy w 2023 r. skorzystali z ulgi na ekspansję, odliczyli w sumie 154,6 mln zł kosztów, o ok. 40 mln zł więcej niż rok wcześniej.

Ulga na ekspansję pozwala na oszczędności podatkowe, sięgające do 190 tys. zł rocznie. Odliczenie jest limitowane do wysokości dochodu osiągniętego przez przedsiębiorcę – ale nie może przewyższyć kwoty 1 mln zł w skali roku. Jak pokazują dane Ministerstwa Finansów, w minionym roku podatnicy CIT dokonali odliczeń na poziomie 114,2 mln zł, a podatnicy PIT – w wysokości 40,4 mln zł. Rok wcześniej suma odliczeń wyniosła 112 mln zł.

Liczba podatników, którzy skorzystali z ulgi w poszczególnych województwach przełożyła się bezpośrednio na wielkość dokonanych odliczeń – najwyższe koszty odliczyli w 2023 r. podatnicy w woj. mazowieckim (32,4 mln zł). W dalszej kolejności były to podmioty z woj. wielkopolskiego (21,9 mln zł), a potem śląskiego 17,4 mln zł. Najmniejsze kwoty odliczeń zanotowano z kolei w woj. lubuskim, lubelskim oraz warmińsko- mazurskim (po 3,6 mln zł).

Wykres 9. Kwota odliczeń w ramach ulgi na ekspansję w latach 2022-2023 z podziałem na podatników PIT i CIT [mln zł]



Grafika 8. Kwota odliczeń w ramach ulgi na ekspansję w 2023 r. w podziale na województwa [mln zł]

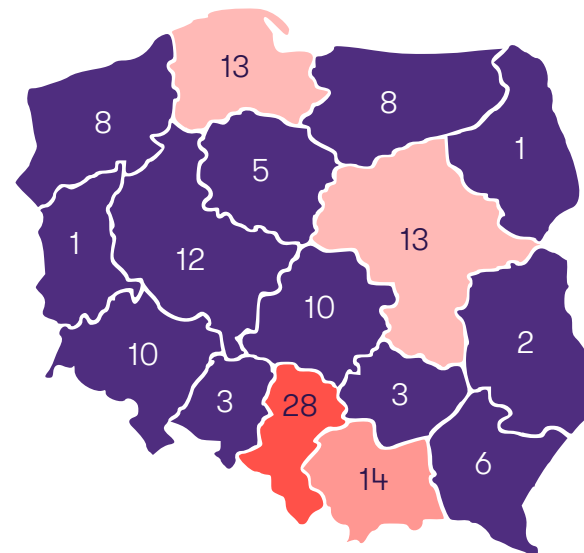
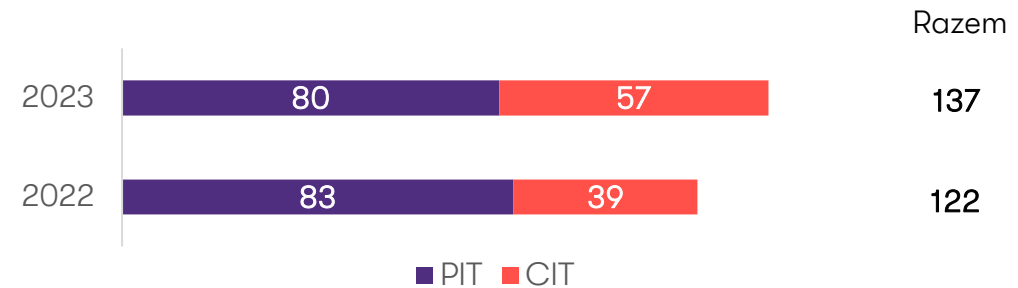
Ulga na prototyp nadal najmniej popularna...

Ulga na prototyp ponownie okazała się najrzadziej wybieraną preferencją wśród ulg na innowacje. Skorzystało z niej 137 podmiotów.

Ulga na prototyp umożliwia tańsze wytworzenie prototypu, a w konsekwencji wdrożenie wynalazku do produkcji. Dane resortu finansów pokazują, że w pierwszych latach obowiązywania, nie cieszyła się ona zbyt dużym zainteresowaniem podatników. Odliczeń z tytułu kosztów produkcji próbnej nowego produktu dokonało w 2023 r. jedynie 80 podatników PIT i 57 podatników CIT, czyli łącznie 137 podmiotów. To tylko o 15 więcej niż rok wcześniej.

W 2023 r. to podatnicy ze Śląska byli najaktywniejsi jeśli chodzi o korzystanie z ulgi na prototyp – było ich 28. W dalszej kolejności były to podmioty z woj. małopolskiego (14) oraz mazowieckiego i pomorskiego (po 13). Tylko po jednym podatniku zdecydowało się rozliczyć ulgę w województwach lubuskim i podlaskim.

Wykres 10. Liczba podatników podatku PIT i CIT, którzy skorzystali z ulgi na prototyp w latach 2022-2023



Grafika 9. Liczba podatników, którzy skorzystali z ulgi na prototyp w 2023 r. w podziale na województwa

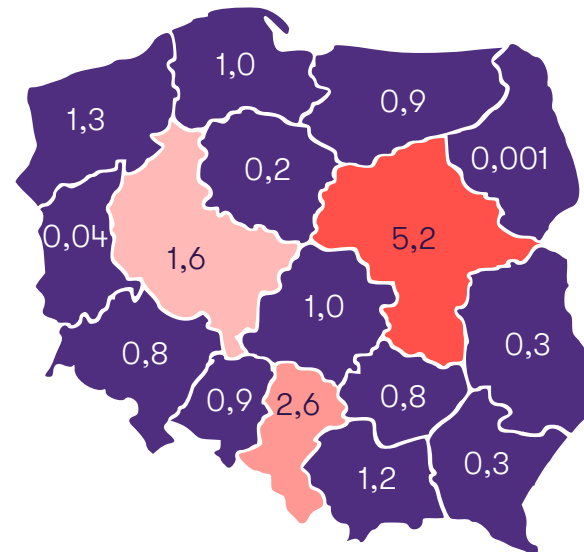
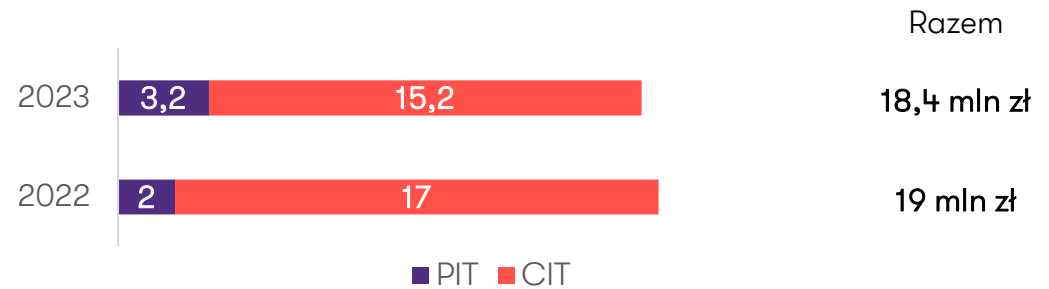
...przyniosła mniej niż 20 mln zł odliczeń

Podatnicy, którzy w 2023 r. skorzystali z ulgi na prototyp odliczyli w sumie 18,4 mln zł kosztów. To wynik nieco słabszy niż w roku 2022.

Ulga na prototyp umożliwia podatnikowi - poza rozpoznanie w kosztach podatkowych wydatków poniesionych na środki trwałe - odliczenie od podstawy opodatkowania 30% tych wydatków. Przedsiębiorca może odliczyć także koszty wprowadzenia na rynek nowego produktu. Jak pokazują dane Ministerstwa Finansów, kwota odliczenia z tytułu ulgi na prototyp wyniosła w 2023 r. w przypadku podatników CIT 15,2 mln zł, a podatników PIT – 3,2 mln zł. Łącznie daje to 18,4 mln zł odliczeń wobec 19 mln zł rok wcześniej.

Blisko 1/3 wszystkich odliczeń dokonano w 2023 r. w woj. mazowieckim. Drugie w kolejności było woj. śląskie z kwotą odliczeń na poziomie 2,6 mln zł, a następnie woj. wielkopolskie, gdzie odliczono 1,6 mln zł. Na drugim końcu tej skali znalazł się podatnik z Podlasia, który odliczył niecały tysiąc złotych.

Wykres 11. Kwota odliczeń w ramach ulgi na prototyp w latach 2022-2023 z podziałem na podatników PIT i CIT [mln zł]



Grafika 10. Kwota odliczeń w ramach ulgi na prototyp w 2023 r. w podziale na województwa [mln zł]

Zdaniem doradcy podatkowego

Jeśli ustawodawca niczego nie zepsuje, to może być tylko lepiej

W minionym roku każda z ulg podatkowych odnotowała większe zainteresowanie niż w roku poprzednim. Co ważne, nawet nowe ulgi – na robotyzację, ekspansję i prototyp, które zostały wprowadzone w 2022 r. – zyskują na popularności. Podatnicy powoli się do nich przekonują. Z całą pewnością wpływ na to ma także liczba interpretacji oraz wyroków, która z miesiąca na miesiąc wzrasta. Dzięki temu kształtuje się pewna praktyka, która daje podatnikom wskazówki, w jaki sposób korzystać z tych preferencji. Cieszy również kwota oszczędności podatkowych, która także z każdym rokiem jest coraz większa. To sygnał, że podatnicy podejmują coraz więcej działań kwalifikujących się do ulg oraz wykorzystują w pełni ich potencjał. I wszystko wskazuje na to, że z roku na rok powinno być tylko lepiej, jeśli chodzi o korzystanie z ulg podatkowych...

...o ile ustawodawca nie uzna, że oszczędności podatkowe wynikające z ulg na innowacje są zbyt wysokie i w konsekwencji zacznie wprowadzać ograniczenia. Już po ostatnich zapowiedziach w zakresie IP Box, widzimy, że planowane jest istotne ograniczenie prawa do stosowania tej preferencji. Co więcej, Ministerstwo Finansów opublikowało projekt objaśnień podatkowych w zakresie ulgi marketingowej, który wykorzystuje obecnie Dyrektor KIS wydając niekorzystne interpretacje indywidualne dla podatników. Wydana została także interpretacja ogólna w zakresie ulgi B+R, która w zasadzie wprowadziła więcej zamieszania niż wyjaśniła wątpliwości. Niestety takimi działaniami ustawodawca zniechęca podatników do korzystania z ulg, ponieważ ci nie mają pewności, czy za chwilę zasady gry nie ulegną zmianie, a cały wysiłek związany z wdrażaniem ulg nie okaże się daremny.

Pozostaję jednak optymistą i wierzę, że w ostatecznym rozrachunku działania legislatora okażą się korzystne dla polskich podatników, a to przełoży się na dalszy wzrost zainteresowania ulgami na innowacje.



Michał Rodak
Doradca Podatkowy
Grant Thornton

Dowiedz się więcej o ulgach podatkowych



Michał Rodak

Doradca Podatkowy, Senior Menedżer

Departament Doradztwa

Grant Thornton

M +48 661 538 594

E michal.rodak@pl.gt.com

Kontakt dla mediów:



Jacek Kowalczyk

Dyrektor Marketingu i PR

Grant Thornton

T +48 505 024 168

E Jacek.Kowalczyk@pl.gt.com

© Grant Thornton. All rights reserved.

Grant Thornton to jedna z wiodących organizacji audytorsko-doradczych na świecie. W Polsce działamy od 1993 roku. Zatrudniamy zespół ponad 1000 osób, posiadamy 7 biur w kluczowych aglomeracjach, a rocznie obsługujemy ponad 2,4 tys. Klientów. Na świecie jesteśmy obecni w 147 krajach i zatrudniamy ponad 68 tys. pracowników, a historia firmy sięga 1904 roku.